

Nr 183.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1946 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning i vissa fall i anledning av sjukdom, ådragen under arbete i civilförsvarets flyktingverksamhet.

(3:e avd.)

I propositionen nr 281 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 10 maj 1946, föreslagit riksdagen att i anledning av de sjukdomar, som tolv angivna personer ådragit sig under arbete i civilförsvarets flyktingverksamhet, må av det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. till envar av nämnda personer eller deras rättsägare utbetalas ersättningar i enlighet med grunderna för lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete.

Med skrivelse den 19 februari 1946 har *civilförvarsstyrelsen* till Kungl. Maj:t överlämnat framställningar från vissa personer och från dödsboet efter en avliden person om ersättningar i anledning av sjukdom, ådragen under arbete i civilförsvarets flyktingverksamhet. Styrelsen har härvid anmält, att styrelsen i flertalet fall utbetalat sjuklön under högst tre månaders frånvaro från arbetet eller ersättning för mistad arbetsförtjänst, men att styrelsen i övrigt ansett sig sakna befogenhet att gälda de begärda ersättningarna. Styrelsen har hemställt om bemyndigande att i förevarande fall utgiva ersättning enligt i militärsättningsförordningen angivna grunder med iakttagande dock, att enligt förordningen utgående livränta skulle höjas till dubbla beloppet samt den årliga arbetsförtjänsten beräknas enligt de i olycksfallsförsäkringslagen angivna grunderna.

De av civilförvarsstyrelsen uppgivna sjukdomsfallen, för vilka ersättning i särskild ordning kan komma i fråga, tretton till antalet, framgå av en i propositionen införd uppställning. I sju av nämnda sjukdomsfall har sjukdomen numera hävts, i fem fall har arbetsoförmåga kvarstått vid tiden för framställningen och i ett fall har sjukdomen haft dödlig utgång. I sjukdomsfallen avse ersättningsanspråken vissa vårdkostnader eller lön under viss tid och i det fall, som haft dödlig utgång, har yrkats viss livränta till två dödsbodelägare.

Över framställningarna har *riksförsäkringsanstalten* avgivit yttrande.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

I samtliga de fall, för vilka jag i det föregående redogjort, äro de insjuknade att anse såsom arbetare i olycksfallsförsäkringslagens mening och sålunda berättigade till ersättning enligt sagda lag vid olycksfall i arbete ävensom vid yrkessjukdom enligt yrkessjukdomsförsäkringslagen. Då i förevarande fall sjukdomen icke föranletts av olycksfall och ej heller torde vara att anse som yrkessjukdom, har emellertid ersättning för densamma icke kunnat utgå enligt olycksfallsförsäkringslagens bestämmelser. Civilförsvarsstyrelsen har därför hemställt, att sjukdomsfallen skola bedömas enligt grunderna för 1927 års militärsättningsförordning, vilken medger ersättning även vid sjukdom, som icke orsakats av olycksfall.

De insjuknade ha frivilligt ställt sig till förfogande för att biträda vid omhändertagandet av de betydande kontingenter flyktingar och s. k. repatriander, vilka i krigets slutskede och omedelbart därefter kommit till riket. De ha otvivelaktigt arbetat under svåra förhållanden och härvid utsatt sig för risker till liv och hälsa. Det synes vara motiverat, att staten ersätter dem för de skador som åsamkats dem i denna av staten organiserade verksamhet.

För ersättningarnas bestämmande erbjuda sig olika möjligheter. Vissa skäl kunna tala för att låta ersättningarna utgå enligt de grunder, som enligt militärsättningsförordningen gälla för andra än värnpliktiga. Därmed skulle i stort sett ersättningarna komma att överensstämma med de ersättningar, som enligt olycksfallsförsäkringslagen utgå till personer, som skadats vid olycksfall under flyktingtjänst. Föreliggande förslag till provisoriska förbättringar av de ersättningar, som enligt militärsättningsförordningen utgå till beredskapsskadade, avse dock även andra än värnpliktiga. I vad mån tillräcklig anledning föreligger att göra dessa bestämmelser tillämpliga å här avsedda personer synes kräva särskilt övervägande. I vart fall synes det icke vara motiverat att göra någon skillnad mellan dem, som under flyktingtjänst skadats vid olycksfall i arbete, och dem som under sådan tjänst ådragit sig sjukdom, som ej berättigar till ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen. Jag har för avsikt att låta verkställa en utredning beträffande samtliga de skador i anledning av olycks- eller sjukdomsfall under flyktingtjänst, som numera kvarstå. Syftet härmed skulle vara att erhålla ett underlag för bedömning, huruvida vid ersättningarnas bestämmande andra grunder än de i olycksfallsförsäkringslagen angivna böra tillämpas. Med hänsyn till angelägenheten av att ersättning för här ifrågasvarande sjukdomsfall snarast möjligt utgår vill jag förorda, att i avbidan på resultatet av en dylik utredning ersättningarna beträffande samtliga insjuknade med undantag för Rylander nu regleras i enlighet med bestämmelserna i olycksfallsförsäkringslagen. Beträffande bestående sjukdomar kan en förnyad prövning av ersättningsreglerna senare komma i fråga. Ersättningarna synas böra utgå från anslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.

Till riksförsäkringsanstaltens förslag, att avdrag å ersättning skall göras för vad vederbörande uppburit eller kan komma att uppbära från erkänd sjuk-kassa, vill jag ansluta mig.

Beträffande Rylander, vilken ådragit sig fläcktyfus vid transport av osanerade flyktingar, finner jag, oaktat Rylander härvid icke varit anställd hos civilförsvaret, likväl rimligt, att han av statsmedel erhåller ersättning för mistad arbetsförtjänst, dock icke med större belopp än skillnaden mellan

den avlöning han i genomsnitt åtnjutit i sin anställning och vad han av arbetsgivaren uppburit i sjuklön eller 3 kronor 38 öre för dag. Härjämte synes han böra erhålla ersättning för rekreationskostnaderna med 200 kronor. Därest riksdagen icke anmäler erinran däremot, ämnar jag föreslå, att civilförsvarsstyrelsen bemyndigas att av för styrelsen tillgängliga medel för flyktingverksamhet utbetala berörda ersättningar till Rylander.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, *Utskottet*. hemställer,

att riksdagen må medgiva att i anledning av de sjukdomar, Ulla Birgit Marianne Brandt, Annie Maria Häggström, Magnhild Kanon, Ingrid Liif, Nanna Stenvall, Hjördis Ödmann, Gertrud Fröberg, Margit Ekengren, Karin Elisabet Hedlund, Maria Lovisa Kruse, Ingrid Sylvia Gunhild Lundström samt Magine Weng ådragit sig under arbete i civilförsvarets flyktingverksamhet, må av det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. till envar av nämnda personer eller deras rättsägare utbetalas ersättningar i enlighet med grunderna för lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete.

Stockholm den 4 juni 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Gränebo, Larsson, Andrén, Bäckström, Karl Andersson, Gillström, Näsström, Gustav Emil Andersson, Rosenberg* och *Gunnar Andersson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkoist, Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Ward, Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Staxäng, Pettersson* i Dahl, *Malmborg* i Skövde, *Åkerström, Sejve* och *Petterson* i Degerfors.